

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (SOCIOLOGY)
EXAMINATION: MAY – 2026
THIRD SEMESTER

Subject: Political Thought of Dr. B.R. Ambedkar (POLMJC-304)

Date: 20/05/2026

Total marks: 50

Time: 2.00 pm to 4.00 pm

Instructions: 1) Attempt all Questions. 2) Figures to the right indicate full marks.
3) Answer should be precise and to the point.

Q. 1) Answer any TWO of the following questions in 500 words. (30)

1. Analyse the statement of Dr. Ambedkar “Political democracy cannot survive without social democracy.”
2. Explain the philosophical meaning of Liberty, Equality, and Fraternity according to Dr. Ambedkar’s thought.
3. How does fraternity ensure unity and social harmony in a diverse nation like India? – Discuss.

Q. 2) Answer any TWO of the following questions in 300 words. (20)

1. How does Dr. Ambedkar relate democracy to the moral life of citizens?
2. What is meant by the caste system? Explain it as a form of social stratification in Indian society.
3. Explain; how Ambedkar’s education in India and abroad shaped his reformist ideology.

मराठी रूपांतर

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
३) उत्तर तंतोतंत आणि मुद्देसुद असावे.

प्र. १) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ५०० शब्दात लिहा. (३०)

१. राजकीय लोकशाही सामाजिक लोकशाहीशिवाय टिकू शकत नाही या आंबेडकरांच्या मताचे विश्लेषण करा.
२. आंबेडकरांच्या विचारांमध्ये स्वातंत्र्य, समानता आणि बंधुत्व या संकल्पनांचा तात्त्विक अर्थ स्पष्ट करा. भारतासारख्या विविधतेने नटलेल्या देशात बंधुता राष्ट्रीय ऐक्य आणि सामाजिक सौहार्द कसे टिकते? – चर्चा करा.

प्र. २) खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे ३०० शब्दात लिहा. (२०)

१. लोकशाहीला नागरिकांच्या नैतिक जीवनाशी आंबेडकरांनी कसे जोडले? जात व्यवस्था म्हणजे काय? भारतीय समाजातील सामाजिक स्तरविभाजनाच्या स्वरूपात तिचे स्पष्टीकरण करा.
२. भारतातील आणि परदेशातील शिक्षणाने आंबेडकरांच्या सुधारक विचारसरणीला कसा आकार दिला हे स्पष्ट करा.